

DE ZINGENDE DAME GEEFT ZICH BLOOT

Roelof Klein en François Brandt roeiden tijdens de Olympische Spelen van 1900 naar een ereplaats en kregen een bronzen beeldje. Olympisch historicus Ton Bijkerk zocht de kleindochter van Brandt op.

Ton Bijkerk

De overwinningstrofee van Brandt en Klein

Zoals bij de meeste Olympische historici bekend is, ontvingen de atleten tijdens de tweede Olympische Spelen in 1900, te Parijs, nog geen gouden, zilveren of bronzen medailles. Het organisatiecomité verdeelde willekeurige prijzen onder de zegevierende deelnemers. Variërend van geldprijzen tot plaquettes, van kunstvoorwerpen tot zakhorloges.¹

Zo ontvingen de Nederlandse roeiers Roelof Klein en François Antoine Brandt geen gouden medaille. De Nederlandse 'gestuurde twee' zegevierden in Parijs, met een tot dusver onbekend gebleven Frans stuurmannetje van circa twaalf jaar. De jonge stuurman was door de Nederlandse coach van de wal geplukt en nam de plaats in van de oorspronkelijke stuurman, de 60 kg wegende Dr. A.G. Brockmann.

“Wel een bewijs dat Holland medeleefde met onze verrichtingen. Van het betalen van inkomende rechten voor dat beeld wilden de heren van de douane niets weten”

De naam van deze toenmalige Franse jongeman is nooit achterhaald, hoewel ik uit de toenmalige documenten constateerde dat hij een afgedankte stuurman was van de “Société aviron de la Basse Seine” in Parijs. Dit zou kunnen betekenen dat de diverse Franse roeiteams, die dat jaar uitkwamen in Parijs, vermoedelijk nog veel jongere stuurlieden aan het roer hadden zitten.

Zoals gezegd ontvingen Brandt en Klein geen medaille. Beide heren ontvingen een gezamenlijke unieke prijs, een bronzen beeld van een zingende dame met een muziekblad in haar linkerhand en staande op een voetstuk.

Op 2 december 2013 bracht ik een bezoekje aan mevrouw Juliana Dominicus-Brandt in Queensland, Australië. Zij is de kleindochter van de roeier François Antoine Brandt. En tevens de huidige bezitter van de unieke prijs die haar grootvader ontving voor zijn overwinning in de finale van de “gestuurde twee” in 1900.

In 2000, veertig jaar na mijn ontdekking dat Nederland voor het eerst in 1900 had deelgenomen aan de Olympische Spelen van Parijs, hoorde ik dankzij Bert Schabbink, medelid van de *International Society of Olympic Historians*, pas voor het eerst van het bestaan van de kleindochter van Brandt en van het bronzen beeld “La Chanson” dat in haar bezit is.² Zo'n vijf jaar na mijn ontdekking had ik mevrouw Dominicus-Brandt gevraagd of ik het beeld mocht laten fotograferen. Zij stemde daar mee in en stuurde mij een set fraaie foto's. Althans, dat

dacht ik destijds.

Toen ik afgelopen december arriveerde bij de woning van Mevrouw Dominicus-Brandt, ontdekte ik dat het beeld veel groter was dan ik altijd had gedacht. Het beeld was maar liefst 57,5 cm hoog en woog 14 kg.

Nu werd duidelijk waarom Brandt in zijn herinnering aan deze overwinning in het *Gedenkboek van de DSRV LAGA – 1876-1926* schreef: “Op de Hollandsche grens te Roosendaal, waar ik met mijn prijs, een zeer zware bronzen juffrouw, in mijn armen, de douane passeerde, vroeg een douanebeambte mij, nadat hij het opschrift gelezen had: “Is U Brandt of Klein?” Wel een bewijs dat Holland medeleefde met onze verrichtingen. Van het betalen van inkomende rechten voor dat beeld wilden de heren van de douane niets weten”.³

De serie foto's van de zingende dame die ik eerder had ontvangen, geven de werkelijke afmetingen onvoldoende weer. Vermoedelijk waren de foto's van schuin boven het beeld genomen, waardoor het beeld kleiner leek dan het in werkelijkheid was.

Het was een bijzondere ervaring om te ontdekken dat deze zeer oude Olympisch prijs zo fraai was. En dat maakt deze prijs één van de meest unieke Olympische prijzen van de vroege Olympische Spelen van 1900. Niet alleen is er van alle prijzen die Nederland tijdens de Spelen in Parijs won nog maar één andere prijs (een zilveren plaquette) bekend, ook is de beloning van Brandt een kunstwerk – iets dat in het verdere verloop van de Olympische Spelen in deze vorm niet meer als prijs werd uitgereikt. Mogelijk bestaat er nog een tweede exemplaar, dat van Roelof Klein, maar de familie van Klein is nimmer achterhaald.

Noten:

1. “Olympisch Oranje – van Athene 1896 t/m Londen 2012” (uitgeverij Spaar-en-Hout, Haarlem, 2012), pagina 26 voor een beschrijving van de prijzen bij de Olympische Spelen van Parijs 1900
2. “Nederlandse Deelnemers aan de Tweede Olympische Spelen – tijdens de Wereldtentoonstelling – Parijs 1900”; (uitgeverij “De Vrieseborch, Haarlem, 2000)
3. “Gedenkboek van de DSRV LAGA – 1876-1926”, pagina's 42 en 43

Dit artikel is een aangepaste versie van het eerder verschenen stuk van Ton Bijkerk in het *Journal of Olympic History* van de *International Society of Olympic Historians*.